Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. c)
Istorie

Test 4

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocaţională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activităţi extraşcolare, pedagog şcolar; - profil teologic, toate specializările.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citiţi, cu atenţie, sursele de mai jos:

A. „În Moldova, [...] conducătorii mișcării opoziționiste – V. Alecsandri, Al. I. Cuza, P. Cazimir [...]. – au convocat o mare adunare populară, la 27 martie/8 aprilie, la hotelul Petersburg din Iași, pentru a obține sancționarea populară pentru programul de revendicări, care urma să fie prezentat spre aprobare domnului. […] Programul, în redactarea căruia un rol important i-a revenit lui V. Alecsandri, este intitulat *Petiția proclamațiune a boierilor și notabililor Moldovei*. Cele 35 puncte ale documentului, moderate, în esența lor, urmăreau instituirea unui regim reprezentativ mai larg, capabil să îngăduie adoptarea unor reforme necesare progresului social. Primul punct, ostentativ, afirma «sfânta păzire a *Regulamentului [Organic]*, în litera lui, fără nicio răstălmăcire» pentru a reliefa intenția moldovenilor de a-și circumscrie acțiunile în limitele legalității regulamentare, pentru a nu oferi vreun pretext de intervenție Rusiei țariste, mai ales; se solicită, apoi, siguranța persoanei, eliberarea deținuților politici, răspunderea miniștrilor, reformă școlară, desființarea vămii de export pentru cereale, bancă națională, «grabnica îmbunătățire a stării țăranilor».”

(Gh. Platon, *Istoria modernă a României*)

B. „În Țara Românească, [...] în luna martie, C. A. Rosetti [...] și Ion Ghica [...], printre alții, au format un comitet revoluționar însărcinat cu organizarea unei revolte armate. Nicolae Bălcescu, exponent al spiritului revoluționar în rândurile studențimii române de la Paris, s-a alăturat comitetului în aprilie. În data de 9/21 iunie 1848, la Islaz [...] membrii comitetului și-au pus planul în aplicare. [...] S-a dat citire *Proclamației* în care se prezenta programul revoluției. [...] Comitetul revoluționar își exprima intenția de a respecta toate tratatele în vigoare cu Imperiul Otoman, dar nu-și putea disimula ostilitatea față de Rusia, cerând să se pună capăt regimului instituit de *Regulamentele Organice*. În continuare, comitetul enumera principiile pe care își propunea să le promoveze în așezarea principatului pe un nou făgaș: egalitatea în drepturi a tuturor cetățenilor, împărțirea echitabilă a datoriilor publice prin impozit în raport cu veniturile, larga participare la viața politică prin vot universal, libertatea presei, a cuvântului și a întrunirilor, abolirea sistemului de *clacă* prin despăgubirea moșierilor, extinderea sistemului educațional printr-un învățământ gratuit și egal pentru toți cetățenii [...], desființarea tuturor rangurilor și titlurilor nobiliare și alegerea domnilor pe termen de cinci ani, din toate categoriile sociale. [...]”.

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ş.Papacostea, P.Teodor*, Istoria României*)

Pornind de la aceste surse, răspundeţi la următoarele cerinţe:

1. Numiţi un revoluționar din Moldova precizat în sursa **A**. **2 puncte**
2. Precizaţi, din sursa **B**, o informație referitoare la sistemul educațional. **2 puncte**
3. Menţionaţi câte un program revoluționar la care se referă sursa **A**, respectiv sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieţi, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susţine că revoluționarii promovau introducerea votului universal. **3 puncte**
5. Scrieţi o relaţie cauză-efect stabilită între două informaţii selectate din sursa **A** precizând rolul fiecăreia dintre aceste informaţii (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentaţi alte două proiecte politice din secolul al XIX-lea care au contribuit la formarea statului român, în afara celor la care se referă sursele date. **6 puncte**
7. Menţionaţi o caracteristică a statului român în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Citiţi, cu atenţie, sursa de mai jos:

„La 13 aprilie 1948 se adoptă o nouă Constituţie, după modelul Constituţiei staliniste din 1936. […] O serie de măsuri în domeniul economic distrug structurile existente. Totul se etatizează. La 11 iunie 1948 sunt naționalizate principalele întreprinderi industriale, bancare, de transport, de asigurări, fără nicio despăgubire. Ulterior, sunt naționalizate şi micile întreprinderi. Pe această bază se trece la dezvoltarea forţată a unei industrii, mai ales grele, fără respectarea principiilor de rentabilitate şi eficienţă economică. Se trece la planificarea centralizată a volumului producţiei şi a desfacerii mărfurilor. Încep să fie elaborate planuri anuale şi apoi cincinale, foarte încărcate pentru a fi îndeplinite. Totul după model sovietic.

În 1949 începe colectivizarea agriculturii, de asemenea forţată [...]. În primii ani de colectivizare, după date oficiale, sunt arestaţi zeci de mii de ţărani pentru refuzul de a se înscrie în gospodăriile colective. Mijloacele de presiune se diversifică între 1954 şi 1958, apoi se reia ritmul forţat, până în 1962 fiind colectivizate 96% din terenurile arabile ale ţării. Un sistem dur de cote obligatorii îngenunchează ţărănimea, iar rezistenţa la colectivizare victimizează aproximativ 80 000 de ţărani, arestaţi, judecaţi şi condamnaţi la ani grei de temniţă sau executaţi.

Pe plan politic sunt desființate toate partidele şi organizaţiile politice, indiferent de ideologia şi atitudinea lor faţă de programul şi ţelul Partidului Muncitoresc Român (înființat în 1948). PMR este singurul partid admis [...].Orice opoziție și rezistență sunt reprimate și zdrobite fără cruțare. Zeci de mii de oameni, politicieni, ziariști, militari, avocați, clerici sau pur și simplu persoane care nu erau de acord cu politica partidului unic, toți sunt arestați și condamnați, justiția fiind complet subordonată politic.” (I. Bulei, *O istorie a românilor*)

Pornind de la această sursă, răspundeţi la următoarele cerinţe:

1. Numiţi legea fundamentală din România, precizată în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizaţi secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menţionaţi formațiunea politică și o caracteristică a acesteia la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menţionaţi, din sursa dată, două informaţii referitoare la industria din România. **6 puncte**
5. Formulaţi, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la procesul de colectivizare, susţinându-l cu două informaţii selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentaţi, printr-un fapt istoric relevant, afirmaţia conform căreia totalitarismul din România se consolidează și printr-o altă practică politică, în afara celor la care se referă sursa dată .(Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea şi concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Elaboraţi, în aproximativ două pagini, un eseu despre evoluția politică a spațiului românesc în Evul Mediu și la începuturile modernității, având în vedere:

- menţionarea a câte două autonomii locale atestate în spațiul românesc intracarpatic, respectiv în spațiul românesc extracarpatic, în secolele al IX-lea – al XIII-lea;
- precizarea unui stat medieval din spațiul românesc și prezentarea unei acțiuni desfășurate pentru constituirea acestuia în secolul al XIV-lea;
- formularea unui punct de vedere referitor la modificările instituționale din spațiul românesc, în secolele al XVI-lea – al XVIII-lea şi susţinerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează şi utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** eseului, evidenţierea **relaţiei cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea şi concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice şi **încadrarea** eseului în limita de spaţiu precizată.

În secolul al XVI-lea au avut loc modificari instituionale în spaiul românesc intracarpatic DEOARECE a avut loc lupta de la Mohacs, în urma creia ungurii sunt înfârni de ctre imperiul Otoman. ASTFEL, Transilvania, în anul 1541 trece de la voievodat la principat autonom sub suzeranitate otomana. Principele era ales de Diet i trebuia sa fie confirmat de sultan...